харчування, семінарів-практикумів з відродження національних традицій, залучення батьків до спільного проведення спортивних змагань, свят, допомога батьків в облаштуванні спортивних та дозвільних майданчиків при школі, заходи оздоровчого та естетичного спрямування. Але найголовніше – батьки мають бути для своєї дитини прикладом в усьому.

Здоровий спосіб життя – це не просто сума засвоєних знань, а стиль життя, адекватна поведінка у різноманітних ситуаціях. Ефективність формування здорового способу досягається в результаті цілісного (інтегративного) підходу, що визначається вихованням у школярів, їхніх батьків і педагогів цінностей, пов'язаних не тільки зі збереженням життя і зміцненням здоров'я, але й необхідністю повсякденного дотримання певних норм буття усіма суб'єктами освітнього процесу.

Література:

1. Амосов М.М. Роздуми про здоров'я / М.М. Амосов. – К.: Здоров'я, 1990. – 168 с.
2. Вишневський О.І. Теоретичні основи сучасної української педагогіки : посібник [для студ. вищ. навч. закладів] / О.І. Вишневський. – Дрогобич: Коло, 2003. – 528 с.
3. Державний стандарт початкової загальної освіти // Початкова школа. – 2011. – № 7. – С. 1–17.
4. Закон України «Про загальну середню освіту» / Поч. школа. – 1998. – № 8. – С. 1–12.
5. Інформаційні матеріали щодо стану здоров'я дітей в Україні та основних чинників, які впливають на його збереження // Інформ. зб. МОН України. – 2012. – № 15–16.

КОМПОНЕНТИ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН

Соловей Леся
Полтавський коледж харчових технологій
Національного університету харчових технологій

Схарактеризовано складові компетенції та основні компоненти здоров'язберігаючої компетентності майбутніх учителів природничих дисциплін, мотиви для реалізації цих компонентів.

Ключові слова: *компетентність, компетентнісний підхід, здоров'язберігаюча компетентність, майбутній учитель природничих дисциплін.*

Пріоритетним завданням системи вищої освіти є навчання людини відповідного ставлення до власного здоров'я і здоров'я оточення як до

найвищих суспільних та індивідуальних цінностей. Різні аспекти процесу формування здоров'язберігаючої компетентності майбутніх учителів стали предметом наукових дослідження І. Бондаренко, М. Васильєвої, О. Вознюк, А. Журавльова, А. Маркової, О. Палій, Л. Петровської, О. Пометун, С. Сисоєвої, Л. Шевчук, І. Драч, Н. Бібік, Г. Гудзик, О. Овчарук, К. Савченко.

Здоров'язберігаючо компетентність майбутніх учителів природних дисциплін має формуватися в контексті компетентнісного підходу Компетентністний підхід орієнтується на кінцевий результат освітнього процесу, спрямовується на формування в майбутнього фахівця готовності ефективно використовувати потенційні можливості (знання, уміння, навички, цінності, психологічні особливості) та зовнішні ресурси (інформаційні, людські, матеріальні) для досягнення поставленої мети [4].

Сучасний стратегічний орієнтир діяльності всіх ланок освіти – виховання гармонійно розвиненої особистості. Здоров'язберігаюча компетентність майбутнього вчителя природничих дисциплін має формуватися під час навчання у вищому навчальному закладі та вдосконалюватися у професійній діяльності.

Проаналізувавши останні дослідження зазначеної проблеми, дотримуємося думки Панаснко Т.В. яка характеризує здоров'язберігаючу компетентність як властивості педагога, спрямовані на збереження фізичного, психічного, соціального, духовного здоров'я свого та оточуючих, а також сприяння збереженню, зміцненню здоров'я учнів на уроках і в позаурочній діяльності [5].

Здоров'язберігаюча компетентність включає наступні компетенції:

1) компетенції, які визначають соціальне благополуччя – навички ефективного спілкування, співчуття, вирішення конфліктів, співпраці;

2) компетенції, які визначають психологічне благополуччя – навички аналізу проблеми і прийняття рішень, критичного мислення і визначення життєвих цілей та програм;

3) емоційно-вольові компетенції – навички самоконтролю, навички управління стресами, формування мотивації до успіху;

4) компетенції, які визначають фізичне здоров'я – це навички раціонального харчування, дотримання рухової активності та загартовування, санітарно-гігієнічні навички [2].

Структура здоров'язберігаючої компетентності майбутнього вчителя природничих дисциплін включає такі взаємопов'язані компоненти:

1. Мотиваційно-ціннісній – полягає в усвідомленні майбутнім вчителем значення валеологічної компетентності у професійній діяльності; наявності інтересу до процесу формування здорового способу життя, прояві ініціативності у здоров'язберігаючій діяльності.

2. Когнітивний – передбачає повноту, глибину та системність знань про методи, функції, головні компоненти, біологічні та фізіологічні основи

здорового способу життя. Важливими є загальні професійні знання про культуру здоров'я як складову загальної культури особистості; психолого-педагогічні знання про закономірності всебічного розвитку особистості; інтегровані предметні знання про цінності здоров'я та здорового способу життя; методичні знання про застосування здоров'язберігаючих технологій у соціальній роботі та ефективні заходи щодо особистої безпеки життєдіяльності й оточуючого середовища [3].

3. Діяльнісний (операційний) – спрямований на реалізацію теоретичних знань у професійній діяльності, формування здатності застосовувати новітні методичні прийоми та технології здоров'язбереження у навчально-виховному процесі, оволодіння сучасними засобами психофізичної діагностики стану здоров'я та вміння їх застосовувати на практиці, вміння проектувати індивідуальні траєкторії розвитку і вдосконалення способів збереження здоров'я інших), а також загальнопедагогічні та професійні уміння і навички роботи (організаторські, аналітичні, проектувальні, комунікативні, корекційні) [5].

Існування цих компонентів у професійній діяльності вчителя природничих дисциплін передбачає становлення мотивів самореалізації, самовиховання, самоосвіти, створення позитивного комунікативноного середовища, визнання в суспільстві. Процес формування здоров'язберагіючої компетентності у майбутніх учителів природничих дисциплін має бути систематичним, динамічним, з поступовим поглибленням, ускладненням змістових ліній та повторенням відповідно до виду навчальної діяльності.

Отже, формування здоров'язберігаючої компетентності майбутніх учителів природничих дисциплін – це цілеспрямований процес, який включає формування мотивації до здорового способу життя, засвоєння та реалізація теоретичних знань і практичних умінь, підвищення фізичної підготовленості та функціональних можливостей.

Література:

1. Бойченко Т.Є. Валеологічна освіта в Україні: особливості і проблеми формування / Бойченко Т.Є. // Валеологія: науково-практичний журнал. – Київ-Тернопіль, 1996. – № 1. – С 25–27.
2. Бойченко Т.Є. Здоров'язберігаюча компетентність як ключова освіти України / Т.Є. Бочйченко // Основи здоров'я і фізичної культури. 2008. – №11-12.
3. Калька Н., Макаренко С. Здоров'язберігаючі компетенції педагога в умовах сучасного освітнього простору / Н. Калька, С. Макаренко // Укр. наук. журн. «Освіта регіону». – № 4. – 2013.
4. Лук'янова Л. Концептуальні засади формування екологічної компетентності майбутніх фахівців // Теорія і практика професійного навчання дорослих у ПТНЗ і на виробництві : монографія / авт. кол. : Н.Г. Ничкало, Л.Б. Лук'янова, В.М. Аніщенко [та ін.]. – К.: Педагогічна думка, 2010. – 160 с.
5. Панасенко Т.В. Формування здоров'язберігаючої компетентності майбутніх учителів початкової школи у ВНЗ І-ІІ рівнів акредиції / Т.В. Панасенко // Молодий вчений. – 2016. – № 9.1 (36.1). – С. 130–134.